

10. p-బ్లాక్ మూలకాలు

(IIIA-13 వ గ్రూపు మూలకాలు)

స్టడీ నోట్స్

1. గ్రూపు 13 మూలకాలు బోరాన్(B), అల్యూమినియం(Al), గాలియం(Ga), ఇండియం(In) మరియు థాలియం(Tl):
  - 2.1 IIIA గ్రూపు మూలకాల సాధారణ ఎలక్ట్రాన్ విన్యాసం $ns^2 np^1$.
  - 2.2 IIIA గ్రూపు మూలకాల వేలన్సీ 3. మరియు వాటి సాధారణ ఆక్సీకరణ స్థితులు -3, +1, +3.
  - 3.1 బోరాన్ అలోహం. మిగిలిన మూలకాలన్నీ లోహాలు.
  - 3.2 బోరాన్ యొక్క గరిష్ట కోవలెన్సీ 4.
  - 3.3 బోరాన్ యొక్క ఆక్సైడ్ ఆమ్ల స్వభావం కలవి.
  - 3.4 బోరాన్ యొక్క హాలైడ్లు ఎలక్ట్రాన్ కొరత గల అణువులు.
  - 3.5 బోరాన్, డై హైడ్రోజన్ తో కలిసి B_2H_6 ను ఏర్పరుచును. దీనిని డై బోరేన్ (రంగులేని వాయువు) అని అంటారు.
  - 3.6 డై బోరేన్ ఎలక్ట్రాన్ కొరత గల సమ్మేళనం.
  - 3.7 డై బోరేన్ లో త్రికేంద్రక ద్వి ఎలక్ట్రాన్ బంధం వుంటుంది.
  - 3.8 డై బోరేన్ ను అధిక అమోనియా తో కలిపి వేడిచేసినపుడు 'బోరజోల్' ను ఏర్పరుస్తుంది.
  - 3.9 బోరజోల్ ను ఇనార్గానిక్ బెంజీన్ ($B_3N_3H_6$) అని కూడా అంటారు.
  - 3.10 బోరాన్ మరియు డై ఆక్సిజన్ యొక్క రెండు ముఖ్యమైన సమ్మేళనాలు బోరిక్ ఆమ్లం మరియు బొరాక్స్.
  - 3.11 బోరిక్ ఆమ్లం (H_3BO_3) ను ఆంటిసెప్టిక్ గా వాడతారు.
  - 3.12 బొరాక్స్ ($Na_2B_4O_7 \cdot 10H_2O$) ను (i) టంకం వేయడానికి, వెల్డింగ్ లోను (ii) కాంతీయ అద్దాలు, ఫైరెక్స్ గ్లాస్ లను వేయడానికి (ii) పరిరక్షకంగాను వాడతారు.
  - 4.1 భూతలంపై విస్తృతంగా వుండే మూలకాల్లో అల్యూమినియం మూడోది.
  - 4.2 అల్యూమినియం యొక్క గరిష్ట సంయోజకత 3.
  - 4.3 అల్యూమినియం +3 ఆక్సీకరణ స్థితిని ప్రదర్శిస్తుంది.
  - 4.4 అల్యూమినియం యొక్క ఆక్సైడ్లు ద్విస్వభావ ఆక్సైడ్లు.
  - 4.5 అల్యూమినియం యొక్క హాలైడ్లు ఎలక్ట్రాన్ కొరత గల అణువులు.
  - 4.6 'Al' యొక్క రెండు ముఖ్యమైన ఖనిజాలు (i) బాక్సైట్ - $Al_2O_3 \cdot 2H_2O$ (ii) క్రియోలైట్ - Na_3AlF_6 .
  - 4.7 Fe_2O_3 మలినంగా కలిగివున్న బాక్సైట్ ను 'ఎర్ర బాక్సైట్' అంటారు. దీనిని హల్ విధానంలోను మరియు బేయర్ విధానంలోను శుద్ధి చేస్తారు.
  - 4.8 SiO_2 మలినంగా కలిగి ఉన్న బాక్సైట్ ను 'తెల్ల బాక్సైట్' అంటారు. దీనిని సర్పెక్స్ విధానంలో శుద్ధి చేస్తారు.
  - 4.9 అల్యూమినియం పౌడర్ మరియు బేరియం పెరాక్సైడ్లు మిశ్రమాన్ని 'జ్వలన మిశ్రమం' అంటారు.
  - 4.10 అల్యూమినియం పౌడర్ మరియు అమోనియం నైట్రేట్ల మిశ్రమాన్ని 'అమోనియాల్' అని అంటారు.
  - 4.11 1:3 నిష్పత్తిలో ఉండే అల్యూమినియం పౌడర్ మరియు ఫెర్రిక్ ఆక్సైడ్ల మిశ్రమాన్ని థెర్మిట్ మిశ్రమం అంటారు.
  - 4.12 $X_2SO_4 \cdot Y_2(SO_4)_3 \cdot 24H_2O$ సాధారణ ఫార్ములా తో చూపించే ద్వంద్వ లవణాల వర్గానికి గల పేరు 'ఆలమ్'.
ఇక్కడ $X = Na^+, K^+, Rb^+, Cs^+$ లేదా NH_4^+ $Y = Fe^{+3}, Al^{+3}, Cr^{+3}, Mn^{+3}$.
- పొటాష్ ఆలమ్ :** $K_2SO_4 \cdot Al_2(SO_4)_3 \cdot 24H_2O$
- ఫెర్రిక్ ఆలమ్ :** $(NH_4)_2 SO_4 \cdot Fe(SO_4)_3 \cdot 24H_2O$.

13

B

Al

Ga

In

Tl

-